

Svi naši promašaji

Razmišljanja

Jasna Sušac-Pečić, Zagreb

Hoće li matematika na gimnazijskoj maturi biti izborni ili obavezni predmet; jesu li matematičari lobirali da matematika bude obvezna na strukovnoj maturi; kakvi su rezultati nacionalnih ispita; gdje je matematika u obrtničkim školama; PMF pristaje pri upisu i na drugu razinu mature; i nakon trećeg upisnog roka dio programa na PMF-u ostaje redovito nepopunjen; 40% učenika ide redovno na instrukcije da bi mogli pratiti program matematike; gotovo četvrtina gimnazijalaca misli da je program matematike za njih prezahtjevan; 39% ih ima problema s razumijevanjem gradiva; kod svega 30% gimnazijalaca matematika spada u omiljene predmete, a što je najgore od svega veliki dio nastavnika matematike smatra da je to normalno.

Sve to čuti i vidjeti a ne pitati se zašto se to događa (kako je to moguće kad se toliko dajemo i trudimo da djecu naučimo?!) zapravo znači poput noja glavu gurnuti u pijesak. Možda će se ovakav popis stvari, koje nam se događaju, nekome učiniti crn ili pesimističan, a zapravo je činjenično pobrojano stanje.

Sigurno je da postoje mnogi društveni faktori koji su doveli do ovih činjenica. Poremećen sustav vrijednosti; obitelji koje to više nisu; ozračje koje se bitno promijenilo, a demokratizacija društva je donijela i dodatne izazove, te se mladi ljudi pod takvim okriljem sve slobodnije pitaju "A gdje mi sve to treba?". Ne mijenjati se u vrijeme kad se oko nas sve mijenja znači stagnirati, pa zato mislim da bismo se trebali ponajviše baviti onim segmentom na kojega sami najviše utječemo. Stoga bih pozvala sve da svatko najprije duboko u sebi odgovori na ova pitanja, a onda i javno otvorimo ove probleme putem rasprave kako bismo kritički i samokritički proučili uzroke, posljedice i ponudili moguća rješenja, jer budemo li i dalje prebacivali vlastitu odgovornost na druge, stvari će biti još poraznije.

A nama zapravo godinama stižu slične informacije preko kojih smo redovito prelazili i navikavali se na redovito loše rezultate, ali i dalje uvjereni kako radimo najbolje. Pa sjetimo se samo godišnjih ispita znanja provedenih u zagrebačkim gimnazijama: da nakon cijelog osnovnoškolskog obrazovanja i godine učenja gimnazijske matematike još uvijek četvrtina učenika (1. zadatak opće, jezične i klasične gimnazije – vidi analizu rezultata!) ne zna točno riješiti zadatak od dvije računske operacije s tri racionalna broja! Ali smo zadovoljni jer je to zadatak riješen u najvećem postotku, čak 75%!? A trebamo li time biti zadovoljni zapravo je odgovor na pitanje što je naš cilj: realizirati program pod svaku cijenu ili učenicima podići razinu matematičke pismenosti?

39% učenika priznaje da ima problema s razumijevanjem nastavnog gradiva, a 22,5% smatra da je program prezahtjevan za njih. Jesu li svi lijeni ili ne žele učiti? Pazite, to su gimnazijska djeca koja su osnovnu školu mahom završila odličnim uspjehom. I možda dio i nije stekao radne navike, možda se dio upisao preko veze, a možda se zaista negdje nalazi i naša odgovornost. Možda nas u radu ne vodi misao o tome koju razinu znanja i vještina učenici nakon određenog obrazovanja trebaju steći i jesu li naša očekivanja realna ili projekcija vlastitih želja za što dubljom matematikom?

Vrijedni smo ljudi, koje je studij matematike odgojio i naučio radu i disciplini. Uvjerenost da radimo za dobrobit matematike, a da pri tome gubimo iz vida korist djece, da zapravo matematika sama sebi postaje svrhom, nas je i dovela do ove točke. Odgovor na pitanje **zašto** ponudit će smisao i dati vrijednost onome što radimo u širem, smislenom kontekstu.

Ne uzeti u obzir tu činjenicu, kao i činjenicu da su se mnoge društvene okolnosti promijenile, zapravo znači natrag glavom u pijesak.